מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין שהשאלה היא טקסט שיש לקרוא ולנתח לפני מתן תשובה
- לתרגל את חמשת השלבים לפירוק שאלה בצורה עקבית
- לזהות את ממד השאלה (איתור, פרשנות, הערכה) ולהתאים את סוג התשובה
- לכתוב תשובות מלאות הכוללות את כל חלקי ההוראה בשאלה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה – מכירים את הרעיון

1. נכון – זהו העיקרון המרכזי של השיטה – גם שאלה קצרה בנויה כמו טקסט
2. לא נכון – לפי השלב הראשון בשיטה צריך לקרוא את כל השאלה לפני שעונים
3. נכון – למשל המשפט 'בפסקה 3 מסופר על...' נותן מידע מוכן לתשובה
4. נכון – ההוראה היא המשימה, למשל 'הסבירו' או 'ציינו'
5. לא נכון – מספר בשאלה מרמז על מספר החלקים הנדרשים בתשובה

חלק ב' – פרק 1 • שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה – מזהים את החלקים

1. ציינו יום, שעות ומקום
2. מידע
3. סוף
4. חלקים
5. שינה

חלק ג' – פרק 1 • שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה – מפרקים וכותבים

1. ההוראה: להביע דעה ולנמק; נדרשות שתי סיבות מהטקסט
2. תשובה פתוחה – יש לבדוק שהתלמיד/ה הפריד/ה נכון בין שלושת החלקים: נושא, מידע (אם קיים) והוראה
3. כי יש בה נושא, לעיתים מידע, והוראה לפעולה – בדיוק כמו בטקסט ארוך יותר

חלק ד' – פרק 2 • חמשת השלבים בפירוק שאלה – זיהוי השלבים

1. ג – חמישה
2. ב – קוראים את השאלה עד הסוף
3. ג – שלב 3
4. ג – עונים ובודקים עם סימון ✔

חלק ה' – פרק 2 • חמשת השלבים בפירוק שאלה – התאמת שלבים

- 1 – ה (קוראים את השאלה לאט, אפילו פעמיים)
- 2 – א (בודקים איזה מידע כבר כתוב בתוך השאלה עצמה)
- 3 – ב (מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה)
- 4 – ג (מנסחים מה צריך לעשות ומזהים את ממד השאלה)
- 5 – ד (עונים במשפט מלא ומסמנים ✔ ליד כל חלק שנענה)

חלק ו' – פרק 2 • חמשת השלבים בפירוק שאלה – יישום וכתיבה

1. מילות השאלה: מתי, איפה, ציינו. התשובה צריכה לכלול שלושה חלקים: יום, שעות ומקום.
2. ממד של הערכה וביקורת, כי השאלה מבקשת דעה אישית ונימוק.
3. עליי להסביר במה הדמויות דומות ובמה הן שונות בהתמודדותן עם הקושי, ולהביא דוגמה לכל אחת מהטקסט.
4. תשובה פתוחה – יש לבדוק שהתלמיד/ה עבר/ה על כל חמשת השלבים וכתב/ה תשובה מלאה שמתייחסת לכל חלקי השאלה.

חלק ז' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – מכירים את הממדים

1. א – איתור מידע
2. ב – להסביר סיבה
3. ג – הערכה וביקורת

חלק ח' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – בודקים הבנה

1. נכון – נימוק הוא הסבר הסיבה, ולכן חייב לכלול "כי..."
2. לא נכון – הבעת דעה שייכת לממד ההערכה והביקורת, לא לאיתור מידע

חלק ט' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – מתאימים מילה לממד

- 1 – ד (איתור מידע)
- 2 – ה (פרשנות והיסק)
- 3 – ב (הערכה וביקורת)
- 4 – ג (איתור מידע)
- 5 – א (פרשנות והיסק)

חלק י' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – השלמה

1. איתור מידע
2. פרשנות והיסק

חלק י"א – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – הכרת חמש הסוגות

- 1 – ה (מודעה)
- 2 – ד (כתבה)
- 3 – ב (מאמר מידע)
- 4 – ג (בלוג)
- 5 – א (טקסט טיעוני)

חלק י"ב – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – מאפייני הסוגות

1. נכון – מודעה נועדה להזמין ולעדכן בפרטי אירוע: יום, שעה ומקום
2. לא נכון – זהו מאפיין של בלוג, לא של כתבה – כתבה מביאה מידע עובדתי מהצד
3. נכון – מאמר מידע מסביר נושא בעזרת עובדות ומידע
4. נכון – בלוג הוא טקסט אישי שמתעד חוויות וזמן

חלק י"ג – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – זיהוי הממד בשאלה

1. א – איתור מידע
2. ב – פרשנות והיסק
3. ג – הערכה וביקורת
4. ג – שלב 3 – מסמנים מילות שאלה

חלק י"ד – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – כתיבת שאלות לפי הסוגה

1. שאלה שמבקשת פרט מפורש וברור מתוך הטקסט, כמו תאריך, שם מקום או מספר
2. לדוגמה: האם לדעתכם כדאי לשלב משחקים פעילים בהפסקה? נמקו את תשובתכם בעזרת הטקסט

חלק ט"ו – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – מכירים את שלושת הממדים

1. ב – שלושה
2. א – איתור מידע
3. ג – הערכה וביקורת
4. ב – פרשנות והיסק

חלק ט"ז – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – מיון מילות שאלה

- 1 – ג (איתור מידע)
- 2 – א (פרשנות והיסק)
- 3 – ה (הערכה וביקורת)
- 4 – ב (פרשנות והיסק)
- 5 – ד (איתור מידע)

חלק י"ז – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – תרגול מהיר בזמן

1. נכון – התשובה כתובה במפורש בטקסט.
2. לא נכון – זו שאלת דעה ונימוק, לכן היא שייכת לממד הערכה וביקורת.
3. נכון – פרשנות והיסק מבוססת על חיבור בין פרטים בטקסט.

חלק י"ח – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – כתיבה ויישום

1. איתור מידע
2. הערכה וביקורת

חלק י"ט – פרק 6 • חזרה מסכמת וכרטיס יציאה – נכון או לא נכון

1. נכון – שלב 1 מבקש לקרוא לאט ולא לקפוץ לתשובה
2. לא נכון – מספר בשאלה = מספר החלקים הנדרשים בתשובה
3. נכון – שלב 5 כולל בדיקה מול הסימונים משלב 3
4. לא נכון – יש שלושה ממדים: איתור מידע, פרשנות והיסק, והערכה וביקורת

חלק כ' – פרק 6 • חזרה מסכמת וכרטיס יציאה – התאמת שלבים

- 1 – ג (קוראים את השאלה עד הסוף, לאט ואפילו פעמיים)
- 2 – ה (בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה עצמה)
- 3 – א (מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה)
- 4 – ב (מנסחים לעצמנו מה צריך לעשות כדי לענות, ומזהים את הממד)
- 5 – ד (עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל חלק)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה נושא, מידע והוראה בלשון התלמיד/ה
- זיהוי נכון בין איתור מידע לפרשנות או הערכה, עם דוגמה מהטקסט שנלמד
- תשובה הכוללת את כל החלקים שהשאלה דרשה, עם בדיקה עצמית בסוף

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורים - פרק אחד או שניים לשיעור, עם חזרה קצרה בתחילת כל מפגש
- להציג את חמשת השלבים כפוסטר קבוע בכיתה ולחזור אליו בכל תרגול חדש
- לתלמידים/ות המתקשים אפשר להשתמש בגרסת חנ״מ עם שלוש אפשרויות ופתיח משפט במקום שאלה פתוחה
- מומלץ לסיים כל פרק בכרטיס יציאה קצר כדי לבדוק הבנה לפני המעבר לפרק הבא

חוברת תרגול – השאלה כטקסט

? השאלה כטקסט

חט״ב · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה
2. פרק 2 – חמשת השלבים בפירוק שאלה
3. פרק 3 – מילות שאלה וממדי השאלה
4. פרק 4 – תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות
5. פרק 5 – חידון מהיר: זיהוי ממד
6. פרק 6 – חזרה מסכמת וכרטיס יציאה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – השאלה כטקסט

חוברת התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת לומדים לקרוא שאלה לאט. מסמנים מילים חשובות. עונים על כל חלקי השאלה.

📖 מילון קטן:

שאלה כטקסט	שאלה שיש בה נושא, מידע והוראה, וצריך לקרוא אותה כמו טקסט
מילת שאלה	מילה כמו מה, מדוע, הסבירו, השוו - שמכוונת איך לענות
ממד השאלה	הסוג שלה: איתור מידע, פרשנות והיסק, או הערכה וביקורת
איתור מידע	למצוא תשובה שכתובה במפורש בטקסט
פרשנות והיסק	להבין משהו שלא כתוב במפורש אלא נרמז
הערכה וביקורת	להביע עמדה אישית ולנמק אותה
חמשת השלבים	קוראים, מפיקים מידע, מסמנים, מחליטים מה לעשות, עונים
כרטיס יציאה	משימה קצרה בסוף התרגול לבדיקת הבנה
מחוון עצמי	כלי לבדיקה עצמית של התשובה שכתבתי

1 חלק א' – פרק 1 • שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה – מכירים את הרעיון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שאלה היא טקסט קצר שיש בו נושא, מידע והוראה	☐	☐
2	אפשר להתחיל לענות על שאלה בלי לקרוא אותה עד הסוף	☐	☐
3	לפעמים חלק מהתשובה כבר כתוב בתוך השאלה עצמה	☐	☐
4	ההוראה בשאלה היא החלק שאומר לנו מה בדיוק לעשות כדי לענות	☐	☐
5	אין שום דרך לדעת כמה חלקים צריך בתשובה בלי לנחש	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה – מזהים את החלקים

השלימו את המילה החסרה.

1. בשאלה 'מתי ואיפה יתקיים יום הספורט והנתינה? ציינו יום, שעות ומקום' ההוראה היא: _____

2. כאשר בשאלה כתוב 'בפסקה 2 מסופר על...' זהו חלק של _____ שכבר ניתן בתוך השאלה עצמה

3. לפני שעונים על שאלה צריך לקרוא אותה עד ה _____

4. מילה בשאלה כמו 'שתי' או 'שלוש' מרמזת כמה _____ צריכים להופיע בתשובה

5. בשאלה 'לדעתכם, מדוע חשוב שבני נוער יישנו מספיק? נמקו בעזרת שתי סיבות' הנושא הוא חשיבות ה_____ לבני נוער

3 חלק ג' – פרק 1 • שאלה כטקסט: נושא, מידע והוראה – מפרקים וכותבים

ענו בקצרה.

1. קראו את השאלה: 'לדעתכם, מדוע חשוב שבני נוער יישנו מספיק שעות? נמקו בעזרת שתי סיבות מהטקסט.' כתבו מהי ההוראה ומהו מספר הסיבות הנדרש

2. בחרו שאלה מתוך אחד הטקסטים באתר (למשל על יום הספורט או על השינה) וכתבו לידה בנפרד: מהו הנושא, האם יש בה מידע מוכן, ומהי ההוראה

3. הסבירו במשפט אחד מדוע שאלה נחשבת 'טקסט קצר' ולא רק משפט שאלה רגיל

4 חלק ד' – פרק 2 • חמשת השלבים בפירוק שאלה – זיהוי השלבים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה שלבים יש בשיטה?

א) שלושה ב) ארבעה ג) חמישה ד) שישה

2. מה קורה בשלב 1?

א) מסמנים מילות שאלה ב) קוראים את השאלה עד הסוף ג) עונים במשפט מלא

ד) מזהים את הממד

3. מתי מסמנים מילות שאלה?

א) שלב 1 ב) שלב 2 ג) שלב 3 ד) שלב 5

4. מה קורה בשלב 5?

א) קוראים את השאלה פעמיים ב) מנסחים מה צריך לעשות ג) עונים ובודקים עם סימון ✔

ד) מסמנים מילות שאלה

5 חלק ה' – פרק 2 • חמשת השלבים בפירוק שאלה – התאמת שלבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלב 1	___	**א.** בודקים איזה מידע כבר כתוב בתוך השאלה עצמה
2. שלב 2	___	**ב.** מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה
3. שלב 3	___	**ג.** מנסחים מה צריך לעשות ומזהים את ממד השאלה
4. שלב 4	___	**ד.** עונים במשפט מלא ומסמנים ✔ ליד כל חלק שנענה
5. שלב 5	___	**ה.** קוראים את השאלה לאט, אפילו פעמיים

6 חלק ו' – פרק 2 • חמשת השלבים בפירוק שאלה – יישום וכתיבה

ענו בקצרה.

1. קראו את השאלה: 'מתי ואיפה יתקיים יום הספורט והנתינה? ציינו יום, שעות ומקום.' סמנו את מילות השאלה וכתבו כמה חלקים צריכים להיות בתשובה.

2. בשאלה 'מדוע לדעתכם חשוב לארגן משחקים פעילים בהפסקה? נמקו' – לאיזה ממד שייכת השאלה? הסבירו.

3. כתבו משפט אחד שמנסח מה עליכם לעשות כדי לענות על השאלה: 'השוו בין שתי דמויות בטקסט מבחינת האופן שבו הן מתמודדות עם קושי.'

4. בחרו שאלה מתוך טקסט שלמדתם, ועברו בכתיבה על חמשת השלבים: מה קראתם, אילו מילים סימנתם, ומה התשובה המלאה שלכם.

7 חלק ז' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – מכירים את הממדים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה ממד מחפש פרט שכתוב בטקסט?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) כתיבה יצירתית

2. מה שואלת המילה "מדוע"?

א) למצוא מספר בטקסט ב) להסביר סיבה ג) להעתיק משפט שלם ד) לצייר תרשים

3. לאיזה ממד שייכת המילה "לדעתכם"?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) אין לה ממד

8 חלק ח' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – בודקים הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מילת השאלה "נמקו" מחייבת אותנו לכתוב בתשובה את המילה "כי".	☐	☐
2	הממד "איתור מידע" דורש מאיתנו להביע דעה אישית על הטקסט.	☐	☐

9 חלק ט' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – מתאימים מילה לממד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מה / איפה / מתי	___	**א.** פרשנות והיסק
2. מדוע / הסבירו	___	**ב.** הערכה וביקורת
3. לדעתכם / האם נכון	___	**ג.** איתור מידע
4. ציינו / מצאו	___	**ד.** איתור מידע
5. השוו בין שתי דמויות	___	**ה.** פרשנות והיסק

10 חלק י' – פרק 3 • מילות שאלה וממדי השאלה – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. השאלה שמבקשת פרט מדויק, כמו שם או מספר, שייכת לממד ה _____ .

2. כשהשאלה מבקשת "הסבירו מדוע...", היא שייכת לממד ה _____ .

11 חלק י"א – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – הכרת חמש הסוגות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בואו בכל המשפחה: יום ספורט ונתינה!	___	**א.** טקסט טיעוני
2. מגרש חול שהפך לגינה ירוקה	___	**ב.** מאמר מידע

3. לילה טוב למוח: למה בני נוער צריכים לישון	___	**ג.** בלוג
4. הבלוג של מעיין: שישה שבועות, שלוש קומות וחברה אחת חדשה	___	**ד.** כתבה
5. הפסקה בתנועה: כדאי לארגן משחקים פעילים בהפסקה	___	**ה.** מודעה

12 חלק י"ב – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – מאפייני הסוגות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מטרת המודעה 'בואו בכל המשפחה' היא להזמין קוראים להשתתף באירוע	☐	☐
2	כתבה כמו 'מגרש חול שהפך לגינה ירוקה' כתובה בגוף ראשון כיומן אישי	☐	☐
3	מאמר המידע 'לילה טוב למוח' נועד להעביר מידע עובדתי על שינה אצל בני נוער	☐	☐
4	הבלוג של מעיין כתוב כיומן אישי ומתאר חוויות וחברויות לאורך זמן	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – זיהוי הממד בשאלה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה ממד מתאים לשאלה שמבקשת תאריך ושעה מתוך הטקסט?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) מילת שאלה

2. איזה ממד מתאים לשאלת 'מדוע' שדורשת הבנה מעבר למילים?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) כותרת

3. איזה ממד מתאים לשאלה שמבקשת דעה אישית עם נימוק?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) תיאור

4. באיזה שלב מסמנים מילים כמו 'מדוע', 'הסבירו', 'שתי'?

א) שלב 1 – קוראים ב) שלב 2 – איזה מידע אפשר להפיק ג) שלב 3 – מסמנים מילות שאלה

ד) שלב 5 – מבצעים את המשימה

14 חלק י"ד – פרק 4 • תרגול לפי טקסטים מסוגות שונות – כתיבת שאלות לפי הסוגה

ענו בקצרה.

1. בחרו אחד מהטקסטים (מודעה, כתבה, מאמר מידע, בלוג או טקסט טיעוני) וכתבו שאלת איתור מידע עליו

2. כתבו שאלת הערכה וביקורת על הטקסט הטיעוני 'הפסקה בתנועה', שמבקשת מהתלמיד/ה להביע עמדה ולנמק

_____

_____

_____

15 חלק ט"ו – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – מכירים את שלושת הממדים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה סוגי שאלות יש?

א) שניים ב) שלושה ג) ארבעה ד) חמישה

2. שאלה שהתשובה עליה כתובה במפורש בטקסט שייכת לממד:

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) אין ממד כזה

3. שאלה שמבקשת לנמק או להביע דעה אישית שייכת לממד:

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) כתיבה חופשית

4. מילת השאלה "מדוע" מתאימה בדרך כלל לממד:

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) אף אחד

16 חלק ט"ז – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – מיון מילות שאלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מתי / איפה / מי	____	**א.** פרשנות והיסק
2. מדוע / הסבירו	____	**ב.** פרשנות והיסק
3. לדעתכם / האם אתם מסכימים	____	**ג.** איתור מידע
4. השוו בין שני דברים בטקסט	____	**ד.** איתור מידע
5. ציינו פרט מתוך פסקה 2	____	**ה.** הערכה וביקורת

17 חלק י"ז – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – תרגול מהיר בזמן

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השאלה "מה שם הכתבה?" שייכת לממד איתור מידע.	☐	☐
2	השאלה "האם לדעתכם ההחלטה הייתה נכונה? נמקו" שייכת לממד איתור מידע.	☐	☐
3	בשאלת פרשנות צריך להסיק משהו שלא כתוב במפורש, אלא מבין השורות.	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • חידון מהיר: זיהוי ממד – כתיבה ויישום

השלימו את המילה החסרה.

1. השאלה ״כמה ילדים השתתפו באירוע?״ שייכת לממד _____ כי התשובה כתובה בטקסט.

2. כדי לענות על שאלת _____ צריך לנמק את התשובה במילה ״כי״.

19 חלק י״ט – פרק 6 • חזרה מסכמת וכרטיס יציאה – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השלב הראשון בשיטה הוא לקרוא את השאלה עד הסוף, ואפילו פעמיים	☐	☐
2	מספר בשאלה, כמו 'שתי דוגמאות', אינו קשור למספר החלקים שצריך בתשובה	☐	☐
3	בשלב האחרון חוזרים לסימונים שסימנו ובודקים שעניתי על כל חלק	☐	☐
4	יש בשיטה רק שני ממדים לשאלות: איתור מידע והערכה וביקורת	☐	☐

20 חלק כ׳ – פרק 6 • חזרה מסכמת וכרטיס יציאה – התאמת שלבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלב 1	___	**א.** מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה
2. שלב 2	___	**ב.** מנסחים לעצמנו מה צריך לעשות כדי לענות, ומזהים את הממד
3. שלב 3	___	**ג.** קוראים את השאלה עד הסוף, לאט ואפילו פעמיים
4. שלב 4	___	**ד.** עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל חלק
5. שלב 5	___	**ה.** בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה עצמה

כרטיס יציאה

אני יודע/ת להסביר מהם שלושת החלקים שיש בכל שאלה

אני יכול/ה לזהות לאיזה ממד שייכת שאלה נתונה

אני יודע/ת לענות בתשובה מלאה הכוללת את כל חלקי ההוראה

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀